

ที่ นร ๑๔๐๔/ ๑๐๒๙๗

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
๘๘/๑๖๘-๑๗๐ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงาน Thailand National Report SDG 6.4

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒. สำเนาหนังสือ FAO ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๓. รายงาน Thailand National Report SDG 6.4

๔. สำเนาผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔

ด้วยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ขอเสนอเรื่อง รายงาน Thailand National Report SDG 6.4 มาเพื่อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีรับทราบ โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้ง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๕) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งได้มีมติ ดังนี้

๑) เห็นชอบปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยเพิ่มองค์ประกอบคณะกรรมการฯ คือ เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เนื่องจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยหลักด้านนโยบายในการประสานงานการบริหารจัดการน้ำกับองค์การนานาชาติ องค์กรระหว่างประเทศ ความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี

๒) เห็นชอบหลักการแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และการดำเนินงานในระยะต่อไป โดยบูรณาการเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ ๒)

๑.๒ มติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓ เห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในรายเป้าหมายหลัก (SDG) และเป้าหมายย่อย (SDG Targets) โดยมอบสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมาย SDG 6 สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการ อย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

๑.๓ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) ได้ประสานสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติร่วมตรวจสอบข้อมูล ติดตามความก้าวหน้า การดำเนินการขับเคลื่อน และให้มีการทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายย่อย SDG 6.4 ประสิทธิภาพ การใช้น้ำและความขาดแคลนน้ำของแต่ละประเทศ เพื่อปรับฐานข้อมูล (Baseline) การพัฒนาด้านน้ำของประเทศ และเผยแพร่ผลงานใน AQUASTAT - FAO's Global Information System on Water and Agriculture โดยหน่วยงานอาจจำเป็นต้องทำการประมาณการหรือปรับข้อมูลร่วมกับแต่ละประเทศ และข้อมูลสุดท้ายทั้งหมด ที่จะส่งไปจะต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองในระดับประเทศ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๒. เหตุผลความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดส่งรายงานตามข้อ ๑.๓ จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองในระดับประเทศก่อน โดยเฉพาะการรายงานตัวชี้วัด SDG 6.4 เนื่องจากมีหลายองค์ประกอบภายใต้การรายงานเกี่ยวกับอนุสัญญา ว่าด้วยการคุ้มครองและการใช้แหล่งน้ำข้ามแดนระหว่างประเทศ นโยบายการด้านการลงทุนภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ดังนั้น เรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวต้องเร่งจัดส่งให้องค์การระหว่างประเทศ เพื่อปรับฐานข้อมูล (Baseline) การพัฒนาด้านน้ำของประเทศ ซึ่งผลงานจะเผยแพร่ใน AQUASTAT - FAO's Global Information System on Water and Agriculture จึงขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโปรดเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยเร็วที่สุด

๔. ข้อเท็จจริง/สาระสำคัญ

๔.๑ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติในฐานะหน่วยงานหลักด้านนโยบายในการประสานงาน การบริหารจัดการน้ำกับองค์การระหว่างประเทศ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านน้ำ ได้ประเมินเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4 ตัวชี้วัด SDG 6.4.1 และ SDG 6.4.2 รอบ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ -๒๕๖๒) โดยประเมิน ตัวชี้วัด SDG 6.4.1 ประสิทธิภาพการใช้น้ำของแต่ละภาคส่วน (ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ) และตัวชี้วัด SDG 6.4.2 ระดับความตึงเครียดด้านน้ำ (Level of Water Stress) เพื่อจัดทำเอกสารรายงาน Thailand National Report SDG 6.4 พบว่า (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๑) การประเมิน...

๑) การประเมินตัวชี้วัด SDG 6.4.1 ประสิทธิภาพการใช้น้ำ (Water-use Efficiency: WUE) โดยประเมินจากปริมาณการใช้น้ำในแต่ละภาคส่วน (ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ) กับมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ของแต่ละภาคส่วน จากการประเมินพบว่า ภาคอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพการใช้น้ำมากที่สุด (๒๗.๖๖ - ๓๕.๗๘ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อลูกบาศก์เมตร) รองลงมาคือ ภาคบริการ (๒๗.๙๓ - ๒๘.๖๖ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อลูกบาศก์เมตร) และภาคเกษตรมีประสิทธิภาพการใช้น้ำน้อยที่สุด (๐.๓๒ - ๐.๕๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อลูกบาศก์เมตร) ประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยรวม ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มีแนวโน้มลดลงจาก ๘.๓๙ เป็น ๗.๔๙ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อลูกบาศก์เมตร โดยมีรายละเอียดดังตาราง

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อลูกบาศก์เมตร

ประสิทธิภาพการใช้น้ำ	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ภาคเกษตร	๐.๓๕	๐.๔๗	๐.๕๐	๐.๓๒	๐.๓๓
ภาคอุตสาหกรรม	๓๔.๗๒	๓๕.๗๘	๓๓.๗๙	๒๗.๖๖	๓๑.๑๒
ภาคบริการ	๒๘.๓๖	๒๘.๓๘	๒๘.๒๘	๒๘.๖๖	๒๗.๙๓
ภาพรวม	๘.๓๙	๑๐.๕๑	๑๐.๒๗	๗.๑๖	๗.๔๙

๒) การประเมินตัวชี้วัด SDG 6.4.2 ระดับความตึงเครียดด้านน้ำ (Level of Water Stress) โดยประเมินจากสัดส่วนปริมาณน้ำจืดที่ถูกนำไปใช้ (Total Fresh Water Withdrawal: TFWW) ต่อปริมาณน้ำจืดในสาขาหลักต่าง ๆ รวมทั้งน้ำจืดที่นำกลับมาใช้ใหม่ (Total Renewable Fresh Water Resources: TRWR) หักด้วยความต้องการปริมาณการไหลเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Flows Requirements: EFR) โดยมีผลการประเมินระดับความตึงเครียดด้านน้ำของประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ มีค่าอยู่ระหว่าง ๙.๖๘ - ๑๒.๗๗ % โดยมีค่าต่ำกว่าฐานข้อมูลที่ประเมินไว้ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลกอยู่ที่ ๑๗ % โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับความตึงเครียดด้านน้ำ	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ร้อยละ	๙.๖๘	๘.๐๐	๘.๕๔	๑๒.๗๗	๑๒.๖๔

จากผลการประเมินตัวชี้วัด SDG 6.4.1 และ SDG 6.4.2 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จึงได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่สำคัญ คือ (๑) การใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า (๒) เพิ่ม GDP และลดปริมาณการใช้น้ำภาคเกษตร และ (๓) ลดความต้องการใช้น้ำและเพิ่มสัดส่วนการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีข้อเสนอให้หน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กำหนดเกณฑ์การจัดสรรน้ำเพื่อลดระดับความตึงเครียดด้านน้ำ และจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ตัวชี้วัด

(๒) ให้กรมชลประทาน ศึกษาวิเคราะห์การส่งน้ำของโครงการชลประทาน และประเมินประสิทธิภาพการใช้น้ำโครงการชลประทานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำ

(๓) ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม ปรับปรุงข้อมูลการใช้น้ำที่เหมาะสมตามประเภทโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมการใช้น้ำซ้ำ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่

(๔) ให้การ...

(๔) ให้การประสานครหลวงและการประสานส่วนภูมิภาค ติดตามและประเมินน้ำสูญเสียในระบบส่งน้ำ และประเมินอัตราการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ

(๕) ให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ศึกษาวิเคราะห์ปริมาณการใช้น้ำใต้ดินเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม อุปโภคบริโภค และพาณิชย์กรรม และศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพการเติมน้ำใต้ดินตามธรรมชาติ และการสูบน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้

๔.๒ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ นำเสนอรายงาน Thailand National Report SDG 6.4 ในการประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๔ ที่ประชุมมีมติและประธานให้นำข้อเสนอไปดำเนินการ ดังนี้

๑) เห็นชอบในหลักการร่างรายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4 ของประเทศไทย เพื่อจะได้นำเสนอ กนช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำเสนอรัฐมนตรีเพื่อทราบก่อนนำส่ง FAO ต่อไป เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการจัดส่งรายงานที่กำหนด

๒) เห็นชอบในหลักการแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมชลประทาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม การประปาส่วนภูมิภาค และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดทำแผนปฏิบัติการเสนอ กนช. ต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ และลดการขาดแคลนน้ำ โดยให้มีเกณฑ์การจัดสรรน้ำเพื่อลดความตึงเครียดด้านน้ำ

๓) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป้าหมายย่อย รายงานผลการขับเคลื่อนให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้การรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๖ (SDG 6) มีความเป็นเอกภาพ และนำเสนอคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกนช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนรายงานองค์การสหประชาชาติตามลำดับต่อไป

๔) การรายงานเป็นตัวเลขในระดับประเทศ ในทางปฏิบัติควรลงตัวเลขในระดับลุ่มน้ำ/กลุ่มลุ่มน้ำ เพื่อจัดลำดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะพื้นที่ EEC และภาคกลาง ซึ่งมีความตึงเครียดการใช้น้ำสูงกว่าภาคอื่น ซึ่งเห็นได้ชัดเจนในลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ ทั้งเรื่องประสิทธิภาพและความตึงเครียดของการใช้น้ำ

๕) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพภาคเกษตร นอกจากกรมชลประทานแล้ว ควรให้มีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการในเรื่องการทำเกษตรทันสมัยและเกษตรเพิ่มมูลค่า

๖) ลดการขาดแคลนน้ำโดยการจัดการความต้องการของผู้ใช้น้ำภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ (ครัวเรือน/ท่องเที่ยว) ต้องมีกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย เข้ามาควบคุมและจัดการ

๗) การลดการใช้น้ำ ควรให้กำหนดพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลตอบแทนสูง ใช้น้ำน้อย รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า เพื่อให้ GDP เพิ่มขึ้นอีกทั้ง เรื่องการใช้น้ำ เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยเฉพาะในกรณีที่เลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง อ่างเก็บน้ำ และในลำน้ำ เป็นการใช้น้ำในภาคอื่นไม่ควรนำมาพิจารณาในเรื่องการใช้น้ำด้วย

๔.๓ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการ กนช. รายงานการประเมินตัวชี้วัด SDG 6.4 ประสิทธิภาพการใช้น้ำ และความขาดแคลนน้ำ ต่อ กนช. ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ ซึ่งที่ประชุมมีมติ

๑) เห็นชอบร่างรายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4 (การประเมินตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้น้ำและความขาดแคลนน้ำ) เสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ นำเรียนประธาน กนช. ลงนามในหนังสือนำเสนอ FAO ต่อไป

๒) เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและลดการขาดแคลนน้ำ ตามข้อ ๔.๒ และให้เสนอคณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อจะได้รวบรวมผลทั้ง ๑๗ เป้าหมาย ๑๑๙ เป้าหมายย่อยของประเทศทั้งหมด

๕. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบรายงาน Thailand National Report SDG 6.4 และแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและลดการขาดแคลนน้ำ ตามรายละเอียดที่เสนอใน ข้อ ๔.๑ และข้อ ๔.๒ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจาก กนช. ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรสิทธิ์ กิตติมณฑล)

เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

กองนโยบายและแผนแม่บท

โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๑๘๐๐ ต่อ ๑๐๙๘

โทรสาร ๐ ๒๕๒๑ ๙๑๔๔